

รายงานสรุปผลการประชุม
คณะกรรมการด้านลิขสิทธิ์วิทยุ - โทรทัศน์ ครั้งที่ 19 ของ ABU และการสัมมนาเรื่องลิขสิทธิ์
ระหว่างวันที่ 24 - 26 เมษายน 2556
ณ โรงแรมแกรนด์ เมอร์เคียวร์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพฯ

1. ลักษณะของการประชุม

การประชุมคณะกรรมการด้านลิขสิทธิ์ของสหภาพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งเอเชีย-แปซิฟิก (ABU) ซึ่งเป็นการประชุมประจำปี โดยสมาชิกหมุนเวียนเป็นเจ้าภาพตามความสมัครใจในแต่ละปี ผู้ที่มีสิทธิ์เข้าประชุมจำกัดเฉพาะสมาชิก ABU ได้แก่สมาชิกสามัญ (Full Members) และสมาชิกสมทบ (Affiliate Members & Associate Members) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานและความคืบหน้าของโครงการต่าง ๆ ในรอบปี สำหรับปีนี้กรมประชาสัมพันธ์เป็นเจ้าภาพจัดประชุมในวันที่ 24 เมษายน 2556 และ ABU จะนำผลจากการประชุมครั้งนี้ไปนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีของ ABU ในเดือนตุลาคม 2556 ณ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

สำหรับการสัมมนาเรื่องลิขสิทธิ์เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการด้านลิขสิทธิ์ จัดขึ้นในวันที่ 25 เมษายน 2556 เป็นการอภิปรายทางวิชาการโดยเปิดโอกาสให้ผู้สนใจจากวงการวิทยุ-โทรทัศน์และนักวิชาการทั่วไปเข้าร่วมด้วย

2. ผู้เข้าประชุม

ประกอบด้วยนักกฎหมายประจำสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ ผู้ผลิต ผู้จัดรายการ รวมถึงผู้ประสานงานของสถานีโทรทัศน์และสถานีวิทยุในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกที่เป็นสมาชิกของ ABU จำนวนประมาณ 50 คน จาก 14 ประเทศ และมีผู้เข้าร่วมสัมมนาเรื่องลิขสิทธิ์จำนวนประมาณ 75 คน

ในการประชุมคณะกรรมการด้านลิขสิทธิ์ นางสาวอัมพวัน เจริญกุล รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะเจ้าภาพจัดการประชุมได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม และพันเอก ดร.นที ศุกลรัตน์ รองประธานกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้ให้เกียรติเป็น Guest of Honor สำหรับการสัมมนาเรื่องลิขสิทธิ์มีอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ (นายธีระพงษ์ โสดาศรี) เป็นผู้กล่าวกล่าวต้อนรับและเปิดการประชุม

3.สาระสำคัญจากการประชุม

ที่ประชุมได้พิจารณารายงานการประชุมของคณะกรรมการด้านลิขสิทธิ์วิทยุ - โทรทัศน์ ครั้งที่ 18 ซึ่งประชุมกันเมื่อปีที่แล้ว ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ และผลการดำเนินการของ ABU ในด้านลิขสิทธิ์ในรอบปีที่ผ่านมา รวมทั้งพิจารณาความคืบหน้าขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization - WIPO) ในการจัดทำสนธิสัญญาเพื่อคุ้มครองผลงานของผู้ที่อยู่ในแวดวงกิจการกระจายเสียงและแพร่ภาพ รวมทั้งสะท้อนท่าทีของประเทศต่าง ๆ ต่อสนธิสัญญาดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังมีการรายงานความคืบหน้าของกฎหมายลิขสิทธิ์ด้านวิทยุ-โทรทัศน์ของแต่ละประเทศ (Country Paper) ซึ่งครอบคลุมถึงการตัดสินใจของศาลเกี่ยวกับคดีด้านลิขสิทธิ์วิทยุ-โทรทัศน์ และปัญหาด้านลิขสิทธิ์วิทยุ-โทรทัศน์ของแต่ละประเทศประกอบอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่ถูกละเมิดโดยสื่อใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต และโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม เป็นต้น

ในส่วนของประเทศไทย ผู้แทนจากกรมประชาสัมพันธ์ได้นำเสนอรายงานถึงภาพรวมของอุตสาหกรรมสื่อกระจายเสียงและแพร่ภาพของประเทศไทย และได้กล่าวถึงกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์วิทยุ-โทรทัศน์ในประเทศไทยใช้อยู่ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติ ฉบับแก้ไขเมื่อปี พ.ศ. 2540 โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ผลงานด้านดนตรี การประพันธ์ การแสดง สื่อโสตทัศน์ ภาพถ่าย การบันทึกเสียง และผลงานด้านวิทยุ-โทรทัศน์ โดยได้ระบุบทลงโทษผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ด้วย นอกจากนี้ยังได้รายงานถึงกรณีที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้ออกประกาศเรื่อง “หลักเกณฑ์รายการโทรทัศน์สำคัญที่ต้องให้เผยแพร่ในบริการโทรทัศน์ที่เป็นการทั่วไป” หรือที่รู้จักกันในชื่อว่า “Must Have Rule” โดยสาระสำคัญคือการกำหนดให้การแข่งขันกีฬาสำคัญ ๆ บางรายการจะต้องออกอากาศทางโทรทัศน์ที่ให้บริการภาคพื้นดิน ไม่ใช่ระบบเคเบิลทีวี หรือโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวได้ผ่านประชาพิจารณ์เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 และประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2556 โดยในภาคผนวกแนบท้ายประกาศได้ระบุว่า มีกีฬาสำคัญ 7 รายการที่ประชาชนทุกระดับต้องได้ชมทางโทรทัศน์ภาคพื้นดิน โดยไม่มีการตัดสัญญาณหรือจอบำ ประกอบด้วย

- ก. กีฬาซีเกมส์ (SEA Games)
- ข. กีฬาคนพิการแห่งอาเซียน (ASEAN Para Games)
- ค. กีฬาเอเชียนเกมส์ (Asian Games)
- ง. กีฬาคนพิการแห่งเอเชีย (Asian Para Games)
- จ. กีฬาโอลิมปิก (Olympics)
- ฉ. กีฬาโอลิมปิกคนพิการ (Paralympics)
- ช. ฟุตบอลโลกรอบชิงชนะเลิศ (World Cup)

ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ยังได้รายงานความเคลื่อนไหวของกรมทรัพย์สินทางปัญญาของไทย ว่า จะมีการจัดประชุมในวันที่ 30 เมษายน 2556 เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับร่างสนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองผลงานของผู้ที่อยู่ในแวดวงกิจการกระจายเสียงและแพร่ภาพที่เสนอเข้าสู่การพิจารณาของ WIPO ว่าจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ไทยอย่างไรบ้าง ทั้งนี้ ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่ากรมทรัพย์สินทางปัญญาไม่ได้อยู่ในฐานะสนับสนุนหรือผลักดันให้เกิดสนธิสัญญาดังกล่าวได้ แต่ต้องมีการเสนอกรอบแนวทางสำหรับการเป็นประเทศที่ให้การรับรองสนธิสัญญาดังกล่าว เพื่อนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และนำไปขออนุมัติการดำเนินการต่อรัฐสภา เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดในมาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ที่ประชุมได้พิจารณารายงานความคืบหน้าของการเสนอร่างสนธิสัญญาเพื่อคุ้มครองผลงานของผู้ที่อยู่ในแวดวงกิจการกระจายเสียงและแพร่ภาพ ซึ่งที่ประชุมของ WIPO เมื่อวันที่ 12 - 13 เมษายน 2556 ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดโดยทั่วไป และผู้แทนประเทศต่าง ๆ ได้แสดงจุดยืนของ

ตนต่อสนธิสัญญาฉบับนี้ เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป อินเดีย สหภาพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ แห่งยุโรป (EBU) ญี่ปุ่น และอิหร่าน เป็นต้น โดยมุ่งเน้นการตีความในเรื่องสำคัญ ๆ 3 ประการ คือ ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ ขอบข่ายของการคุ้มครองสิทธิ และสิทธิที่องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพจะได้รับ นอกจากนี้ ยังมีการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ หลายเรื่อง อาทิ นิยามของคำว่า สัญญาณการกระจายเสียงและแพร่ภาพ (Broadcast signal), นิยามของคำว่า องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพ (Broadcasting organization) รวมทั้งนิยามของคำว่า ผู้กระจายเสียงและแพร่ภาพทางเว็บ (Webcaster) เป็นต้น ยังมีการพิจารณาอภิปราย สาระสำคัญในมาตรา 6, 7 และ 9 รวมทั้งพิจารณาข้อเสนอแนะของญี่ปุ่นและอินเดียในเรื่องสาระสำคัญในร่าง สนธิสัญญาดังกล่าว

ทั้งนี้ ABU ขอความร่วมมือสมาชิก ABU ประสานกับผู้แทนรัฐบาลประเทศของตนเอง เพื่อให้สนับสนุนและผลักดันให้มีการรับรองร่างสนธิสัญญาเพื่อคุ้มครองผลงานของผู้ที่อยู่ในแวดวงกิจการ กระจายเสียงและแพร่ภาพ เมื่อผู้แทนรัฐบาลเข้าร่วมการประชุมประจำปีของ WIPO โดยเฉพาะสมาชิก ABU ที่ ไม่แสดงท่าทีหรือความคิดเห็นในที่ประชุม ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยด้วย

4. การสัมมนาเรื่องลิขสิทธิ์ในงานกระจายเสียงและแพร่ภาพ

การสัมมนานี้นอกจากมีสมาชิก ABU เข้าร่วมสัมมนาแล้ว ยังเปิดกว้างให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับลิขสิทธิ์ในงานกระจายเสียงแพร่ภาพ สถาบันการศึกษาด้านกฎหมายและสื่อสารมวลชน และผู้สนใจทั่วไป เข้าร่วมฟังและแสดงความคิดเห็น โดยมีการนำเสนอข้อมูลทางวิชาการ และความคิดเห็นของวิทยากร จำนวน 4 หัวข้อ ดังนี้

4.1 แนวโน้มเรื่องลิขสิทธิ์ในอนาคตและประเด็นที่เกี่ยวข้อง มีวิทยากร 3 คน คือ ที่ปรึกษา จากสำนักงานการพัฒนาสื่อและนโยบายด้านกฎหมาย ประเทศออสเตรเลีย, ทูตที่ปรึกษาด้านทรัพย์สินทาง ปัญญาประจำภูมิภาคของสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าแห่งสหรัฐอเมริกา และรองประธานภาคพื้น เอเชีย-แปซิฟิก เครือบริษัท Conax ดำเนินการอภิปรายโดยผู้แทนจาก Media Prima Berhad

ประเด็นหลักของการอภิปรายหัวข้อนี้อยู่ที่ความพยายามในการต่อสู้กับการละเมิดลิขสิทธิ์ และการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเนื้อหา วิทยากรเสนอแนวทางว่าควรเข้าใจธรรมชาติของการละเมิดลิขสิทธิ์ สัญญาณโทรทัศน์ และเนื้อหาในปัจจุบัน โดยให้เพิ่มความสนใจไปที่การละเมิดสิทธิด้านเนื้อหาเป็นสำคัญเพราะ มีผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจ และเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนทางด้านเนื้อหารายการ อย่างไรก็ตาม วิทยากรตั้ง ข้อสังเกตว่า ปัจจุบันกฎหมายในเรื่องนี้ยังอ่อนแอและต้องมึนโยบายการแก้ปัญหาที่รัดกุม

นอกจากนี้ ยังควรพิจารณาหาหนทางใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรให้การศึกษากับผู้บริโภคสื่ออย่างจริงจัง ให้ผู้บริโภคสื่อเห็นโทษของการละเมิดสิทธิ ควรส่งเสริมให้สถาบัน การศึกษาให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนตั้งแต่วัยประถมศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่อง ลิขสิทธิ์ การเข้าถึงและการใช้ข้อมูลเนื้อหาต่าง ๆ รวมทั้งดนตรี ภาพยนตร์ และเกมส์ทางระบบอินเทอร์เน็ต ต้องปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเคารพในสิทธิแห่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้อื่นตั้งแต่วัยเยาว์ เพื่อที่จะได้เติบโตต่อไปอย่างมีทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องการคุ้มครองลิขสิทธิ์ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ มาตรการในการต่อต้านการละเมิดสิทธิจำเป็นต้องมีการปรับให้ทันสมัยตลอดเวลา รวมทั้งการบัญญัติกฎหมาย

ใหม่ๆ ขึ้นมา การบังคับใช้กฎหมายนั้น ๆ ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคสื่อได้ทราบถึงความคืบหน้าในการต่อสู้กับการละเมิดลิขสิทธิ์ และท้ายที่สุดอาจต้องพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อต่อสู้กับปัญหานี้ ไม่ว่าจะเป็นการสกัดกั้นการละเมิดลิขสิทธิ์ทางอินเทอร์เน็ต หรือแม้กระทั่งการสกัดกั้นเว็บต่าง ๆ ในเชิงภูมิศาสตร์

อย่างไรก็ตาม วิทยากรยอมรับว่าไม่มีหนทางแก้ไขการละเมิดลิขสิทธิ์อย่างเฉียบพลันชั่วข้ามคืน เรื่องดังกล่าวเป็นความท้าทายที่ทุกฝ่ายในประเทศกำลังพัฒนาต้องร่วมมือกัน เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน ขาดการคุ้มครองทางกฎหมายที่รัดกุม อีกทั้งยังขาดกำลังพลของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิด แต่หากผู้กำหนดนโยบายของประเทศเหล่านี้มีความตั้งใจจริง และเห็นความสำคัญของปัญหา มีความร่วมมือกันอย่างแข็งขันระหว่างภาครัฐและเอกชนในประเทศที่เป็นปัญหา ก็จะสามารถบรรลุเป้าหมายในการแก้ปัญหาเรื่องลิขสิทธิ์ได้ในที่สุด แม้จะต้องใช้เวลาระยะหนึ่งก็ตาม

4.2 กฎหมายสื่อและลิขสิทธิ์ในโลกปัจจุบันแห่งการกระจายเสียงและแพร่ภาพ วิทยากร 2 คน คนแรกจากฝ่ายทรัพย์สินทางปัญญาของ EBU คนที่สองเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายของสถานีโทรทัศน์ IRIB แห่งอิหร่าน ดำเนินการอภิปรายโดยผู้แทนจากสถานีโทรทัศน์ KBP แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ในหัวข้อนี้แบ่งการอภิปรายเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ การขออนุญาตใช้ลิขสิทธิ์เพื่อนำเนื้อหารายการไปเผยแพร่ทางสื่อหลายช่องทาง และเส้นทางไปสู่สนธิสัญญาการกระจายเสียงและแพร่ภาพฉบับใหม่ขององค์กรทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO)

ในหัวข้อย่อยแรก วิทยากรเสนอแนวคิดที่ว่า ปัจจุบันผู้บริโภคสื่อต้องการที่จะสามารถเปิดรับสารได้จากทุกสถานที่ ทุกเวลา และบนทุกช่องทางการสื่อสาร ดังนั้นการใช้เนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ทั้งหลายของผู้บริโภคสื่อจึงเปลี่ยนไป โดยมีตัวแปรในเรื่องการปรับเปลี่ยนจากการสื่อสารในระบบอนาล็อกเป็นดิจิทัลเป็นสำคัญ ซึ่งทำให้สามารถเปิดรับเนื้อหาเดียวกันได้จากหลายช่องทาง รวมทั้งยังสามารถเข้าถึงเนื้อหาที่เผยแพร่ไปแล้วได้อย่างง่ายดาย การสื่อสารแบบสองทางก็สามารถทำได้ง่ายตาย ผู้บริโภคสื่อทุกคนสามารถพลิกสภาพจากผู้รับสารเป็นผู้ส่งสารได้ และผู้ส่งสารก็ไม่จำเป็นต้องเป็นสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์อีกต่อไป ผู้ให้บริการด้านโทรคมนาคมก็สามารถแปลงสภาพเป็นผู้กระจายหรือเผยแพร่เนื้อหาได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายที่ทันสมัยรัดกุม และเหมาะสมสำหรับบังคับใช้ในการอนุญาตให้มีสิทธิใช้เนื้อหา วิทยากรจาก EBU เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาโดยให้นำระบบการอนุญาตสิทธิการใช้เนื้อหาแบบรวมมาใช้ ซึ่งช่วยให้เกิดความยืดหยุ่น สามารถเลือกสื่อชนิดที่สนใจได้ นอกจากนี้ยังมีความเป็นกลางในเชิงเทคโนโลยี และใช้ได้ตลอดเวลาไม่ว่าเวลาจะเปลี่ยนไปนานเพียงใด

ในหัวข้อย่อยที่สอง วิทยากรได้ชี้ถึงความเป็นมาของการประชุมของคณะกรรมการด้านลิขสิทธิ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของ WIPO ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 เพื่อผลักดันสนธิสัญญาเพื่อคุ้มครองผลงานของผู้ที่อยู่ในแวดวงกิจการกระจายเสียงและแพร่ภาพ ซึ่งในครั้งต่อไปจะเป็นการประชุมครั้งที่ 26 ในการประชุมครั้งที่ผ่าน ๆ มา ประเด็นปัญหาเกิดขึ้นมาจากความแตกต่างในเชิงธรรมเนียมปฏิบัติด้านกฎหมาย รวมทั้งจุดยืนของแต่ละประเทศ ตัวอย่างเช่น ในอินเดีย องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายลิขสิทธิ์ ส่วนในประเทศต่าง ๆ ในยุโรป องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่วนในสหรัฐ องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายการสื่อสาร ขณะที่

บางประเทศเช่น ญี่ปุ่น และอิหร่าน องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายที่หลากหลายผสมผสานกัน ทั้งกฎหมายลิขสิทธิ์ กฎหมายใกล้เคียง และกฎหมายการสื่อสาร

บริบทที่กล่าวมาของแต่ละประเทศทำให้เกิดผลกระทบต่อร่างสนธิสัญญาดังกล่าว ทั้งในเรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์ของการให้ความคุ้มครอง นิยามขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพ สิ่งสำคัญคือ การคุ้มครองสิทธิ ขอบข่ายของการคุ้มครอง รวมทั้งสิทธิและการคุ้มครองที่กฎหมายจะมอบให้แก่องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพ ในเรื่องขอบข่ายของการคุ้มครองสิทธิ ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีของ WIPO พ.ศ. 2549 - 2550 ได้มีมติให้จำกัดขอบข่ายการคุ้มครองในสนธิสัญญาดังกล่าวว่าจะคุ้มครองเฉพาะองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพ รวมทั้งองค์กรที่ให้บริการโทรทัศน์ระบบเคเบิลทีวีในความหมายเดิม

สำหรับนิยามขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพนั้น ให้ความความเป็นองค์กรตามกฎหมายที่ดำเนินกิจกรรมรวบรวมเนื้อหารายการและจัดผังรายการตามที่ได้รับอนุญาตจากผู้ถือสิทธิ และรับผิดชอบในเรื่องเนื้อหาตามกฎหมายเพื่อสื่อสารทุกอย่างที่อยู่ในสัญญาณกระจายเสียงและแพร่ภาพไปยังสาธารณชน ดังนั้น บุคคลที่สามในตลาดการเผยแพร่เนื้อหาซึ่งแข่งขันกับองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพ ผู้ประกอบการเคเบิลทีวี ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการทางเว็บ และเว็บไซต์ที่ผู้ใช้สร้างขึ้น จึงไม่รวมอยู่ด้วยตามนิยามนี้

สิ่งสำคัญที่ได้รับการคุ้มครอง ได้แก่ การแพร่ภาพและกระจายเสียง, รายการ, รายการที่แพร่ภาพออกอากาศ, สัญญาณ, สัญญาณการแพร่ภาพและกระจายเสียง และสัญญาณที่เป็นพาห่นำรายการออกไป นอกเหนือจากนั้นไม่จำเป็นต้องขออนุญาต เนื่องจากถือว่าเป็นทรัพย์สินสาธารณะ ทั้งนี้ องค์กรแพร่ภาพและกระจายเสียงต้องได้รับการคุ้มครองในทุกช่องทางของการเผยแพร่ที่ตนใช้งานอยู่

ในที่สุดแล้ว ขอบข่ายการได้รับสิทธิและการคุ้มครองที่องค์กรแพร่ภาพและกระจายเสียงพึงได้รับควรครอบคลุมถึงสิ่งที่ระบุไว้ในสนธิสัญญากรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. 2504 นอกจากนี้ ยังต้องมีการปรับปรุงการคุ้มครองสิทธิโดยใช้กฎหมายข้างเคียงที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีการบัญญัติสิทธิเพิ่มเติมของทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิตามกฎหมายข้างเคียงเพิ่มเติม มีมาตรการการคุ้มครองสิทธิด้วยเทคโนโลยี มีการคุ้มครองสิทธิของสัญญาณการแพร่ภาพและกระจายเสียงที่ยังไม่ได้นำออกเผยแพร่ ที่สำคัญสนธิสัญญานับใหม่ควรป้องกันการละเมิดสิทธิในทุกรูปแบบได้อย่างจริงจัง

4.3 นวัตกรรมด้านลิขสิทธิ์ มีวิทยากร 3 คน คนแรกเป็นเจ้าของหน้าที่ระดับสูงด้านนโยบายของเครือบริษัท CASBAA จากฮ่องกง คนที่สองมาจากบริษัท Olswang Asia LLP แห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ และคนที่สามเป็นผู้จัดการด้านเนื้อหาจาก YouTube สาธารณรัฐสิงคโปร์ ดำเนินการอภิปรายโดยผู้แทนจาก Barrister-at-Law สหราชอาณาจักร

วิทยากรชี้ให้เห็นว่าปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการบริโภคสื่อกันทั่วทุกมุมโลก ทั้งในเรื่องเทคโนโลยีสื่อสารที่ล้ำหน้า รายการรูปแบบใหม่ ๆ มีทางเลือกเกิดขึ้นมากมายสำหรับกลุ่มคนหนุ่มสาว ขณะเดียวกันก็มีช่องโหว่ทางกฎหมายมากมาย โดยเฉพาะในแวดวงสื่อโทรทัศน์ที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต มีทั้งสื่อที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของสิทธิอย่างถูกต้อง และสื่อที่ละเมิดลิขสิทธิ์ อุตสาหกรรมสื่อโทรทัศน์ในเอเชียต้องเผชิญกับปัญหาท้าทายมากกว่าสื่อในภูมิภาคอื่น เอเชียอาจเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีการสื่อสาร แต่เรื่องของเนื้อหา รายการกลับล้ำหลัง ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือหากผู้บริโภคสื่อในเอเชียถูกบังคับให้หันไปหาสื่อที่ละเมิดสิทธิ เนื่องจาก

ขาดสื่อที่ถูกต้องตามกฎหมาย แล้วอุตสาหกรรมสื่อกำลังทำอะไรเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค วิทยากรได้ยกตัวอย่างกรณีของประเทศสิงคโปร์ว่าปัจจุบันได้มีการพัฒนาแบบจำลองทางธุรกิจขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยการเปิดช่องทางเลือกทางด้านรายการที่ถูกกฎหมายเพิ่มขึ้น มีรายการที่ผู้บริโภคสื่อสามารถเปิดรับได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายถึงเกือบครึ่ง ขณะที่เทคโนโลยีการสื่อสารและเนื้อหารายการก็ได้รับการพัฒนาให้ใช้งานง่ายและน่าสนใจมากขึ้น

วิทยากรจากประเทศสิงคโปร์ ได้ชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาหลายอย่างที่เกิดจากกรอบของกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งยังต้องการนโยบายและการแก้ปัญหาที่แยกย่อย โดยยกตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจนในกรณีของสิงคโปร์ที่ไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายที่จะมาแก้ปัญหาการที่ผู้บริโภคสื่อเข้าไปใช้บริการต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่นทางอินเทอร์เน็ต ในที่สุดผู้กำหนดนโยบายจึงต้องร่างกฎหมายเชิงเศรษฐศาสตร์เพื่อควบคุมการสื่อสารทางดิจิทัลขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2553 อย่างไรก็ตาม ร่างกฎหมายฉบับนี้ยังคงสร้างประเด็นโต้แย้งระหว่างผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต ผู้ถือสิทธิในเนื้อหารายการ และผู้บริโภคสื่อในเรื่องข้อได้เปรียบเสียเปรียบในเชิงผลประโยชน์และประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งยังคงต้องมีการปรับแก้ในรายละเอียดต่อไปก่อนที่จะมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง

4.4 การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องจริยธรรมของสื่อ โดยวิทยากรจาก Barrister-at-Law สหราชอาณาจักร

วิทยากรได้คำนิยามของคำว่า “จริยธรรม” ว่าเป็นศาสตร์ทางจรรยา หลักทางศีลธรรมจรรยา หรือกฎของการประพฤติตน ความสำคัญของจริยธรรมที่มีต่อผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อก็คือ ทำให้สามารถตอบสนองความคาดหวังทางศีลธรรมของสังคมได้ เป็นความรับผิดชอบของสื่อที่จะต้องกระทำ ทำให้สามารถวิพากษ์ตนเองและตั้งคำถามกับตัวเองได้ ทั้งยังช่วยเติมเต็มในส่วนที่กฎหมายยังมีช่องว่าง และสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้รับสาร

วิทยากรชี้ให้เห็นถึงปัญหาทางจริยธรรมที่ทำลายในปัจจุบันว่า วงการสื่อยังขาดฉันทามติในเรื่องบรรทัดฐานจริยธรรมทั้งในประเทศเดียวกันเอง และยังมีแนวคิดที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศด้วย นอกจากนี้ ยังมีปัญหาทางจริยธรรมที่เป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความขัดแย้งระหว่างเสรีภาพในการแสดงออกกับสิทธิที่จะรับรู้กับผลประโยชน์ แรงกดดันอื่นในสังคมก็เป็นความท้าทายอีกอย่างหนึ่ง ผลกระทบจากการแข่งขันและเป้าหมายทางธุรกิจในเรื่องการแสวงหากำไรของผู้ประกอบการสื่อก็สร้างประเด็นล่อแหลมทางจริยธรรมด้วย ยิ่งไปกว่านั้นการที่มีผู้สื่อข่าวพลเมืองเพิ่มขึ้นก็ทำให้มีการตั้งคำถามถึงจริยธรรมของคนกลุ่มนี้เช่นกัน

ที่ประชุมได้อภิปรายกันถึงบทบาททางจริยธรรมของสื่อกระจายเสียงและแพร่ภาพว่าควรมีหน้าที่ในการให้ความรู้และให้การศึกษา สื่อมักเป็นที่คาดหวังว่าจะเป็นผู้ตรวจสอบพฤติกรรมของบรรดาผู้มีอำนาจ แต่สื่อจะต้องรู้จักจำกัดของตนเองในเรื่องจริยธรรม สื่อต้องเห็นความสำคัญของการวางบทบาทที่มีสมดุลระหว่างอุดมคติกับความเป็นจริงเชิงพาณิชย์

วิทยากรได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับกฎหมายว่า กฎหมายเป็นเรื่องของสิ่งที่ต้องทำและห้ามไม่ให้ทำ ขณะที่จริยธรรมเป็นเรื่องของสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ จริยธรรมเป็นเหมือนเนื้อหนังที่ห่อหุ้มตัวบทกฎหมายเอาไว้ แต่สิ่งที่เป็กฎหมายไม่จำเป็นต้องทรงไว้ซึ่งจริยธรรม

สำหรับประเด็นสำคัญเกี่ยวกับจริยธรรมนั้น ประเด็นแรกคือการสร้างสมดุลในเรื่องสิทธิ นั่นคือจะต้องเคารพสิทธิของทุกฝ่ายเท่าที่จะทำได้ จะต้องให้ทุกฝ่ายได้รับรู้เกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย ระดับของการเผยแพร่ และผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการเผยแพร่โครงการนั้น ๆ นอกจากนี้ ยังต้องให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รู้ว่า มีผลประโยชน์ตอบแทนจากการเข้าร่วมโครงการหรือรายการหรือไม่เพียงไร และต้องหลีกเลี่ยงการเอาเปรียบผู้ร่วมโครงการหรือรายการ ที่สำคัญจะต้องให้ความเคารพในวัฒนธรรมและระมัดระวังในการสะท้อนภาพบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในรายการ อีกประการหนึ่งคือ ควรหลีกเลี่ยงการปรับแต่งภาพหรือเสียงโดยไม่ได้แจ้งให้ผู้รับสารทราบ

นอกจากนี้ ยังต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลที่ถูกสัมภาษณ์ก่อนนำเผยแพร่ทางสื่อ และต้องแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจถึงสิทธิของตนภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ ส่วนในเรื่องของเอกสารหลักฐาน จะต้องแสดงหลักฐานการได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในรายการทุกครั้งหากมีการร้องขอจากบุคคลภายนอก อีกทั้งยังต้องรักษาความลับของผู้ร่วมรายการโดยไม่เปิดเผยชื่อและที่อยู่ให้แก่บุคคลที่สาม หากไม่ได้รับอนุญาต สุดท้ายคือ หลีกเลี่ยงการละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น ยกเว้นแต่ว่าเป็นเรื่องที่พิสูจน์ได้อย่างแน่ชัดและมีเหตุผลรองรับว่าเพื่อประโยชน์ของสาธารณชนจริง ๆ

5. เจ้าภาพจัดการประชุมครั้งต่อไป

ฝ่ายเลขานุการ ABU ได้ขอให้ผู้แทนของมหาราชาทีวีของศรีลังกา (MTV) ในฐานะเจ้าภาพจัดการประชุมคณะกรรมการลิขสิทธิ์ของ ABU ครั้งที่ 20 เชิญชวนสมาชิกเดินทางไปร่วมประชุมในเดือนเมษายน ปีหน้า ณ กรุงโคลัมโบ ประเทศศรีลังกา

6. ความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ที่เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการลิขสิทธิ์

6.1 ควรมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สำนักข่าวแห่งชาติ และกองกฎหมายเพื่อรับผิดชอบและคอยติดตามความเคลื่อนไหวด้านลิขสิทธิ์วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์โดยเฉพาะ เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ในชิ้นงานที่นำมาเผยแพร่ในรายการ

6.2 ควรจัดให้มีการจัดถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์รายการ ข่าว เพลง ดนตรี และการแสดงต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรของกรมประชาสัมพันธ์ทั่วประเทศ โดยอาจเป็นการบรรยายให้ความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือการสัมมนาวิชาการ โดยวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้บุคลากรของกรมประชาสัมพันธ์ มีความรู้ความเข้าใจในการปกป้องลิขสิทธิ์ผลงานของตนเอง รวมทั้งการขออนุญาตและการชำระค่าลิขสิทธิ์เมื่อนำผลงานผู้อื่นมาใช้งาน ให้มีความถูกต้อง ไม่เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์ผู้อื่นโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์